

OPINIO

*CATEDRÀTIC DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA
MOLECULAR. UNIVERSITAT DE BARCELONA*

- 11 març 2018 2.00 h

La necessària reforma del doctorat

El grau de satisfacció dels doctors amb la tesi feta i amb el grau de

ENRIC I. CANELA –

CATEDRÀTIC DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR.
UNIVERSITAT DE BARCELONA

La segona quinzena de febrer l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya) va incorporar a la seva

plataforma EUC l'enquesta 2017 sobre la inserció laboral dels doctorats. Excel·lent informe.

No hi ha dubte de la necessitat que els doctorands assoleixin competències complementàries a les directament pròpies d'una tesi doctoral. S'han d'adquirir amb cursos o seminaris estructurats obligatoris i optatius, fora de l'àmbit de recerca

Els enquestats són part dels doctors que van fer la tesi doctoral en programes de doctorat previs a la reforma de febrer de 2011. Les conclusions que es puguin treure dels resultats de l'enquesta són útils ara, el doctorat no ha canviat. La reforma feta per persones que no sabien el que era el doctorat i sense recursos, com passa amb totes les reformes del sistema universitari que es fan a l'Estat espanyol, conseqüentment a Catalunya, només ha introduït burocràcia sense millorar la formació doctoral. Model absurd segons la meva opinió.

Les dades d'ocupació evolucionen des del màxim del 2008 al mínim del 2011, de baixa ocupació, i milloren al 2017 amb feina encara precària com passa en àmplies capes de la població. Són reflex de la situació de l'economia del país.

La síntesi és que la taxa d'ocupació dels doctors és més alta que la d'altres nivells educatius, però en aquests anys s'ha deteriorat, encara que menys. El nombre de doctors que treballen

a l'empresa ha augmentat i ha disminuït el dels que ho fan a les universitats. El deteriorament es nota per la reducció de la proporció de contractes fixos i dels salaris mitjans que han disminuït també entre un 5% i un 10%, segons l'àmbit. Els resultats no són estranys en el context del país i concorden amb el mercat laboral general. Demostren que en 8 anys no hi ha hagut una evolució quant al comportament de l'empresa respecte als doctors.

El grau de satisfacció dels doctors amb la tesi realitzada i amb el grau de competències assolides és alt. Tanmateix, quines són les necessitats que té i quines hauria de tenir l'empresa?

Coneixement.

Hi ha acord què el desenvolupament econòmic sostenible depèn del coneixement. També que els doctors que es formen anualment no es col·locaran tots en centres de recerca o universitats. Ara es titulen pràcticament el doble que fa set o vuit anys i si el sistema universitari i de recerca aconseguís sortir aviat de la profunda misèria en què l'ha sumit l'administració i disposa de contractes predoctorals per fer tesis, encara creixeran més. El seu destí ha de ser els sectors productius i socials. L'augment no anirà ni a la universitat ni a la recerca pública. Tot i que no en siguin conscients, la necessitat està en aquests sectors.

A banda de programes específics com el doctorat industrial, la preparació dels doctors per a tasques diferents de la recerca és insuficient. L'enquesta mostra algunes

competències que els doctors valoren com ben adquirides. És fiable.

Així ho perceben anys després d'haver acabat la seva tesi. Amb tot, hi ha trets que han de ser destacats. Un és la manca de preguntes relatives a algunes habilitats que els doctorands haurien d'haver adquirit. Un altre és el dèficit d'habilitats que necessita l'empresa no lligades directament al dia a dia de la recerca i generalment no assumides. Cito la redacció d'informes executius, l'organització d'equips, el *networking*, la cooperació, la comunicació i la divulgació, entre d'altres.

No hi ha dubte de la necessitat que els doctorands assoleixin competències complementàries a les directament pròpies d'una tesi doctoral. S'han d'adquirir amb cursos o seminaris estructurats obligatoris i optatius, fora de l'àmbit de recerca.

L'experiència és que els doctorands no tenen temps o no en dediquen a allò que, d'una o altra manera, no s'avaluarà. Passava amb els doctors que responen l'enquesta i, en general, segueix passant.

Les habilitats transversals eren un dels objectius de la reforma. S'introduïen les escoles de doctorat, però els recursos i la complexitat normativa han frenat part del que es podia haver fet. Hi ha coses que es poden fer sense grans recursos i amb la legislació actual, però requereixen la valentia per trencar el corporativisme. Corporativisme d'uns, ignorància d'altres i por a reformar porta al fracàs. Model habitual a Espanya: una escola de doctorat per universitat. Resultat: més

burocràcia? La Universitat París–Saclay en té 20, i 5.000 doctorands.

Avançar en la línia d'altres països i ser competitiu obliga a una nova reforma del doctorat, aquesta vegada amb recursos, forçant els canvis i no imposant models rígids.

La inserció laboral dels doctors

El document *La inserció laboral dels doctors i doctores de les universitats catalanes 2017*, de juliol de 2017, es pot consultar en línia per àmbits de coneixement o descarregar-lo per àmbits o agregat. És el quart informe d'aquesta sèrie, el primer es va fer el 2008, després el 2011, el 2014 i ara el 2017. L'enquesta es va fer a les persones doctorades els cursos 2011–2012 i 2012–2013, a una mostra superior al 50%.

AUTOR

ALTRES ARTICLES DE L'AUTOR

Urgeix el canvi de model universitari

Innovació: alerta roja

Més articles

PUBLICAT A

L'ECONÒMIC

11-03-2018, Pàgina 29